

Neljapäev, 12. mai 2016

P8_TA(2016)0220

Djibouti**Euroopa Parlamendi 12. mai 2016. aasta resolutsioon Djibouti kohta (2016/2694(RSP))**

(2018/C 076/06)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Djibouti kohta, sealhulgas 4. juuli 2013. aasta resolutsiooni olukorra kohta Djiboutis ⁽¹⁾ ja 15. jaanuari 2009. aasta resolutsiooni olukorra kohta Somaali poolsaarel ⁽²⁾,
- võttes arvesse 11. Euroopa Arengufondi 19. juuni 2014. aasta Djibouti riiklikku soovituskava,
- võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 12. aprilli 2016. aasta ja 23. detsembri 2015. aasta avaldusi,
- võttes arvesse kõrge esindaja Federica Mogherini poolt 3. mail 2016. aastal ülemaailmse ajakirjandusvabaduse päeva puhul Euroopa Liidu nimel tehtud avaldust,
- võttes arvesse Euroopa Liidu piirkondlikku poliitilist koostööd rahu, julgeoleku ja arengu tagamiseks Somaali poolsaarel,
- võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
- võttes arvesse piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastast konventsiooni,
- võttes arvesse konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta,
- võttes arvesse inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat, mille Djibouti on ratifitseerinud,
- võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) meetmeid ja teatiseid Djibouti kohta,
- võttes arvesse presidendivalimisi jälginud Aafrika Liidu valimisvaatlusmissiooni 10. aprilli 2016. aasta esialgseid järeldusi,
- võttes arvesse Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuuti, mille osalisriik on Djibouti alates 2003. aastast,
- võttes arvesse 30. detsembril 2014 valitsuskoalitsiooni UMP (Union pour la majorité présidentielle) ja opositsioonierakondade koalitsiooni USN (Union pour le Salut National) allkirjastatud raamlepingut, mille eesmärk on rahumeelse ja demokraatliku riikliku poliitika edendamine,
- võttes arvesse Djibouti ministrite nõukogu 24. novembril 2015 vastu võetud dekreeti nr 2015-3016 PR/PM, millega kehtestati 13. novembril 2015. aastal Pariisis toimunud rünnakute järel erakorralised turvameetmed,
- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika harta protokolliga naiste õiguste kohta Aafrikas,
- võttes arvesse 23. juunil 2000. aastal allkirjastatud ja 22. juunil 2010. aastal läbi vaadatud Cotonou lepingut,

⁽¹⁾ ELT C 75, 26.2.2016, lk 160.

⁽²⁾ ELT C 46 E, 24.2.2010, lk 102.

Neljapäev, 12. mai 2016

- võttes arvesse Djibouti Vabariigi 1992. aasta põhiseadust, milles tunnistatakse põhivabadusi ja hea juhtimistava aluspõhimõtteid,
 - võttes arvesse Aafrika Liidu valimisvaatlus- ja järelevalvemissioonide juhiseid,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et Ismail Omar Guelleh, kes on olnud Djibouti president alates 1999. aastast, sai 2016. aasta aprilli valimistel 87,1 %-ga ülekaaluka võidu, mida kritiseerisid opositsioonierakonnad ja õiguste rühmitused, kes väitsid, et see tulemus saavutati poliitilise allasurumise tõttu; arvestades, et osa opositsioonikandidaate boikoteeris 2005., 2011. ja 2016. aasta valimisi; arvestades, et president Guelleh veenis rahvusassambleed muutma 2010 aastal põhiseadust sellega, et lubas 2016. aastal mitte enam kandideerida, mistõttu ta sai 2011. aastal kolmandaks ametiajaks presidendiks kandideerida; arvestades, et sellele järgnenud kodanikuühiskonna meeleavaldused suruti maha;
- B. arvestades, et Djibouti soodne asukoht Adeni lahe ääres on välisriikide sõjaväebaaside jaoks strateegiliselt tähtis ning seda peetakse piraatluse ja terrorismiga võitlemise keskuseks;
- C. arvestades, et kümme Djibouti naist korraldasid Pariisis näljastreigi, et nõuda Djibouti naiste vägistamise rahvusvahelist uurimist; arvestades, et neli näljastreigis osalejat väitsid, et neid oli vägistatud, ning viies osaleja, 30-aastane Fatou Ambassa, nälgis oma nõbu Halima nimel, kes langes väidetavalt 2003. aastal 16-aastasena surmaga lõppenud grupiviisilise vägistamise ohvriks; arvestades, et kaheksa neist naistest jätkasid oma meeleavaldust üheksateist päeva, alates 25. märtsist kuni 12. aprillini 2016, ning veel kümme naist jälgisid nende eeskuju Brüsselis; arvestades, et Djibouti ametivõimud on nende väited kahtluse alla seadnud; arvestades, et naise võetakse Djibouti sõjaväe ja sõjalis-poliitilise ühenduse FRUD-arme' vahelises konfliktis pantvangiks; arvestades, et Djibouti naiste komitee (Comité des Femmes Djiboutiennes Contre le Viol et l'Impunité (COFEDVI)), mis asutati 1993. aastal, on 20 esitatud kaebuse hulgast registreerinud 246 sõdurite poolt naiste vägistamise juhtu;
- D. arvestades, et ühtegi ELi valimisvaatlusmissiooni ei kutsutud valimisi jälgima ning et Djibouti ametivõimud lükkasid ELi pakutud valimiseksperthe missiooni tagasi; arvestades, et Aafrika Liidu valimisvaatlusmissioon soovib asutada sõltumatu valimiskomisjoni, kes vastutaks valimisprotsessi, sealhulgas esialgsete tulemuste teatavakstegemise eest;
- E. arvestades, et kolm opositsioonikandidaati – Omar Elmi Khaireh, Mohamed Moussa Ali ja Djama Abdourahman Djama – vaidlustasid 2016. aasta aprilli valimistulemused põhjendusega, et need ei olnud läbipaistvad ja ei väljendanud Djibouti rahva tahet; arvestades, et kohalikud inimõiguste organisatsioonid ei ole tulemusi tunnistanud; arvestades, et opositsiooni poliitiline tegutsemisruum on väga kitsas ja sõnavabadus on piiratud; arvestades, et politseijõududel ja julgeolekuteenistustel on riigi üle tugev kontroll ning kohtusüsteem on nõrk ja valitsusega tihedalt seotud; arvestades, et opositsioonijuhte vangistatakse ja ahistatakse pidevalt ning väidetavalt on neid piinatud; arvestades, et väidetavalt anti sõjaväele korraldus eemaldada opositsiooni esindajad mõnest valimisjaoskonnast, et valimiskaste saaks täita, samal ajal kui muud piirkonnad, näiteks Ali-Sabieh, võeti sõjaväe kontrolli alla; arvestades, et president Guelleh korraldas enne ametlike tulemuste avaldamist väidetavalt sõjaväele valimistele kaasaaitamise eest peo; arvestades, et Aafrika Liit on mõistnud hukka mitmed eeskirjade rikkumised (puudulikud andmed, tulemustest mitteteatamine ja asjaolu, et hääli ei loetud avalikult);
- F. arvestades, et 31. detsembril 2015 kasutati pärast parlamendi opositsiooniliikmete kõrvalejätmist seadust, mis võeti vastu 2015. aasta novembris ja millega kehtestati erakorraline olukord, et piirata isikuvabadusi ja suruda alla opositsiooniaktiviste, inimõiguste kaitsjaid, ametiühingu liikmeid ja ajakirjanikke;

Neljapäev, 12. mai 2016

- G. arvestades, et 30. detsembril 2014 allkirjastas valitsuskoalitsioon UMP opositsioonikoalitsiooniga USN raamlepingu, milles sätestati sõltumatu riikliku valimiskomisjoni (Commission Électorale Nationale Indépendante) reform, ühise parlamendikomisjoni loomine ning lühiajalised ja keskpikad reformid; arvestades, et ühine parlamendikomisjon loodi 2015. aasta veebruaris, kuid ühtegi kõige tähtsamatest seaduseelnõudest (näiteks seadust sõltumatu ühise valimiskomisjoni loomise kohta ning seadust erakondade õiguste ja kohustuste kohta) ei ole esitatud; arvestades, et Djibouti ametivõimud teatasid 26. augustil 2015, et valimiskomisjoni ei reformita;
- H. arvestades, et Djiboutis ei ole eraõiguslikke tele- ja raadiojaamu ning ametivõimud jälgivad hoolsalt opositsiooni veebisaite ning blokeerivad korrapäraselt inimõiguste organisatsioonide veebisaite ja sotsiaalmeediat; arvestades, et valitsus omab kõige suuremat ajalehte La Nation ning rahvusringhäälingut Radiodiffusion-Télévision de Djibouti, kes harrastavad enesetsensuuri; arvestades, et 2015. aastal teatas Freedom House, et Djibouti ajakirjandus ei ole vaba; arvestades, et Djibouti on Piirideta Ajakirjanike koostatavas maailma riikide ajakirjandusvabaduse järjestuses 2015. aasta näitajate kohaselt 180 riigi seas 170. kohal; arvestades, et kogu koalitsiooni UMP valitsemissaja jooksul on opositsioonierakondi ja -aktiviste jätkuvalt alla surutud ning mitmete erakonnaaktivistide ja ajakirjanike, sealhulgas telekanali BBC reporterite vastu on 2016. aasta presidendivalimiste käigus algatatud kohtumenetlus; arvestades, et 19. jaanuaril 2016 suleti kohtu korraldusega peamine opositsiooni ajaleht L'Aurore; arvestades, et riikliku teabevahetuse komisjoni, mis pidi asutatama 1993. aastal, ei ole siiani veel loodud;
- I. arvestades, et eelkõige 2012. aastal toimus Mablase piirkonnas sõjalis-poliitilise ühenduse FRUD-arme' väidetavate liikmete meelevaldsete vahistamiste laine;
- J. arvestades, et väidetavalt tapsid ametivõimud 21. detsembril 2015 Buldugos toimunud kultuuriüritusel vähemalt 27 inimest ning haavasid rohkem kui 150 inimest, kuigi Djibouti valitsus väidab, et hukkunuid ei olnud rohkem kui seitse; arvestades, et politsei korraldas hiljem ka rünnaku opositsiooniliikmete kohtumiskohaks olnud hoonele, haavas mitmeid opositsioonijuhte ning vangistas kaks tähtsat opositsioonijuhti (koalitsiooni USN peasekretäri Abdourahman Mohammed Guellehi ja Hamoud Abdi Souldani) ilma nende vastu süüdistust esitamata; arvestades, et mõlemad isikud vabastati vaid paar päeva enne presidendivalimisi ning neist esimesele esitati kriminaalsüüdistus; arvestades, et ametiühingu juhti ja inimõiguste kaitsjat Omar Ali Ewadot hoiti 29. detsembrist 2015 kuni 14. veebruarini 2016 isolatsioonis selle eest, et ta avaldas massimõrva ohvrite ja siiani kadunud isikute nimekirja; arvestades, et ka tema advokaat peeti lennujaamas kinni; arvestades, et Djibouti politsei haavas kuulidega opositsiooniliiget ja ühenduse LDDH (Ligue Djiboutienne des Droits Humains) peasekretäri Said Houssein Roblehi, kes viibib praegu Euroopas paguluses;
- K. arvestades, et Djibouti vanglate kinnipidamistingimused on äärmiselt murettekitavad;
- L. arvestades, et pärast 13. novembril 2015 Pariisis toimunud terrorirünnakuid võttis Djibouti ministrite nõukogu 24. novembril 2015. aastal vastu dekreeidi nr 2015-3016 PR/PM, milles terrorismivastase meetmena keelatakse kogunemised ja koosviibimised avalikus kohas;
- M. arvestades, et Djiboutis ei ole perevägivalda ja abikaasa vägistamise eest kaitsvaid õigusakte; arvestades, et ametivõimud on teavitanud ÜRO naistevastase diskrimineerimise lõpetamise komiteed (CEDAW) sellest, et nad on teadlikud puudustest võitluses soolise vägivalda vastu; arvestades, et kuigi naiste suguelundite moonutamine on Djiboutis 2005. aastast saadik ebaseaduslik, on 98 % naiste suguelundid eri viisidel moonutatud;
- N. arvestades, et Maailmapanga andmetel elab üle 23 % Djibouti elanikkonnast äärmises vaesuses ning 74 % peavad toime tulema vähem kui 3 USA dollariga päevas; arvestades, et toiduga kindlustamatust Djiboutis on süvendanud toiduainete kõrged hinnad, veenappus, kliimamuutused ja karjamaade vähenemine; arvestades, et Djibouti saab abi ELi 79 miljoni euro suurusest abipaketist, mis on ette nähtud El Niño tagajärgede all kannatavatele Aafrika Sarve suurpiirkonna riikidele;

Neljapäev, 12. mai 2016

- O. arvestades, et inimõiguste ning demokraatia ja õigusriigi põhimõtete austamine on AKV–ELi partnerluse alus ja Cotonou lepingu oluline osa; arvestades, et EL peaks viivitamatult intensiivistama korrapärasest poliitilist dialoogi Djiboutiga Cotonou lepingu artikli 8 raames;
- P. arvestades, et Djibouti saab praegu 11. Euroopa Arengufondi riikliku soovituskava raames ELi kahepoolse abi vahenditest 105 miljonit eurot, eeskätt vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamiseks ning toiduga ja toitumisealase kindlustatuse tagamiseks; arvestades, et ajavahemikul 2012–2017 saab Djibouti 14 miljonit eurot ELi Aafrika Sarve vastupanuvõime toetamise algatuse raames, mille eesmärk on võimestada kogukondi korduvate põudadega toimetulekuks;
- Q. arvestades, et Djiboutis viibib praegu üle 15 000 Somaaliast ja Eritreast ning üle 8 000 Jeemenist pärit pagulase; arvestades, et naised ja tütarlapsid ähvardab pagulaslaagrites sooline vägivald; arvestades, et komisjon abistab pagulaslaagreid võõrustavaid kogukondi, pakkudes elupäästavaid teenuseid ja rahalist abi;
1. väljendab muret demokratiseerimisprotsessi seiskumise pärast Djiboutis, mida on halvendanud veelgi parlamendi tehtud muudatused riigi põhiseaduses seoses presidendi ametiaja piiramisega, ning väidete pärast, et opositsiooniliikmeid ahistati ja ei lubatud paljudesse valimisjaoskondadesse; rõhutab ausate ja hirmutamisteta valimiste olulisust;
 2. nõuab valimisprotsessi ja Djiboutis 2016. aastal toimunud valimiste läbipaistvuse põhjalikku uurimist; kordab ELi nõudmist avalikustada kõikide valimisjaoskondade tulemused nii 2013. aasta kui ka 2016. aasta valimiste kohta;
 3. mõistab karmilt hukka Djibouti sõjaväelaste poolt väidetavalt toime pandud tsiviilisikute vägistamised, millest mitmed vabaihendused on teatanud ja millele näljastreigijuhumid on tähelepanu juhtinud, ning kustub Djibouti ametivõime üles viima läbi põhjalikku uurimist eelkõige seoses sõjaväe tegutsemisega, ja lõpetama karistamatuse; palub ÜRO-l uurida inimõiguste olukorda Djiboutis, eelkõige naiste olukorda riigis; väljendab suurt solidaarsust Djibouti naistega, kes praegu Prantsusmaal ja Belgias näljastreiki peavad;
 4. mõistab hukka sõjaväe ja politsei sekkumise demokraatlikesse protsessidesse ja kordab uuesti, et oluline on valimisprotsessi põhjalik ja läbipaistev uurimine; väljendab muret presidendi ilmse soovi pärast tähistada enneaeagselt oma valimisvõitu 2106. aasta aprilli valimistel; tuletab Djiboutile meelde, et riik on piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni osalisriik ning et Djibouti põhiseaduse artiklis 16 on sätestatud, et mitte kellegi suhtes ei tohi kasutada piinamist või väärkohtlemist või muud julma, ebainimliku või inimväärikust alandavat kohtlemist; kutsub Djiboutit üles põhjalikult uurima väidetavaid piinamise ja väärkohtlemise juhtumeid, tagama süüdlaste vastutusele võtmise ning süüdimõistmise korral asjakohased karistused ja asjakohase hüvitise ohvritele, ning looma sõltumatu mehhanismi väidetavate väärkäitumisjuhtumite uurimiseks;
 5. peab kahetsusväärseks Djibouti ametivõimude otsust mitte reformida riiklikku valimiskomisjoni, nagu oli ette nähtud 30. detsembril 2014 sõlmitud raamlepinguga, ja nõuab tungival, et nad teeksid koostööd opositsiooniga, et saavutada õiglasem ja läbipaistvam valimisprotsess;
 6. tuletab Djibouti ametivõimudele meelde nende Aafrika Liidu valimisvaatlus- ja järelevalvemissioonide juhiste kohast kohustust kaitsta ajakirjanikke, mõistab hukka ajakirjanike kohtlemise viisi ja juhib Djibouti ametivõimude tähelepanu ajakirjandusvabaduse ja õiglase kohtumenetluse õiguse olulisusele; nõuab Djibouti ametivõimudelt põhjendatud selgitust seoses ajakirjanike kohtlemisega; mõistab kindlalt hukka opositsioonijuhitide, ajakirjanike ja sõltumatute inimõiguslaste ahistamise ja süüdistust esitamata vangistamise presidendivalimiste eel; kutsub Djibouti ametivõime üles lõpetama poliitiliste oponentide ja ajakirjanike represseerimise ja vabastama kõiki isikuid, keda peetakse kinni poliitilistel põhjustel või ajakirjandusvabaduse kasutamise eest; palub Djibouti ametivõimudel vaadata läbi riigi erakorralist seisukorda käsitlevad õigusaktid, et viia need täielikult kooskõlla rahvusvahelise õigusega;

Neljapäev, 12. mai 2016

7. mõistab hukka sõltumatu ajakirjanduse puudumise Djiboutis ning valitsuse suhtes kriitiliste veebisaitide järelevalve ja tsenseerimise; peab kahetsusväärseks riiklike meediakanalite enesetsensuuri tava; kutsub Djibouti ametivõime üles andma FM-sagedusala ringhäälinguluba kõikidele sõltumatutele meediaorganitele, kes selleks soovi avaldavad; kutsub valitsust üles andma välisajakirjanikele takistamatu sissepääs riiki, et neil oleks võimalik turvaliselt ja objektiivselt oma tööd teha; kutsub Djibouti valitsust üles looma riiklikku kommunikatsioonikomisjoni ning lubama sõltumatut ja eraõiguslikku ringhäälingut;
8. mõistab hukka 21. detsembril 2015. aastal kultuuriüritusel toime pandud tapmised ja järgnenud inimõiguslaste ja opositsiooniliikmete kinnipidamised ja ahistamine; väljendab kaastunnet ohvrite perekondadele ja nõuab täieliku ja sõltumatu uurimise teostamist, et süüdlased välja selgitada ja vastutusele võtta; kordab, et mõistab hukka meelevaldse kinnipidamise ja nõuab kaitseõiguse järgimist;
9. palub Djibouti ametivõimudel tagada Djibouti poolt allkirjastatud riiklikes kokkulepetes ja rahvusvahelistes lepingutes tunnustatud inimõiguste järgimine ning kindlustada kodaniku- ja poliitilised õigused ja vabadused, sh õigus rahumeelselt meelt avaldada ja meediavabadus;
10. nõuab tungivalt, et valitsus jätkaks politsei ja teiste ametnike koolitamist, et kohaldada inimkaubanduse tõkestamise seadust, ning suurendaks pingutusi inimkaubitsejate vastutusele võtmiseks ja inimkaubanduse temaatika alase teadlikkuse suurendamiseks kohtu-, valitsus- ja haldusasutustes, riigis tegutsevate kodanikuühiskonna ja valitsusväliste organisatsioonide seas ja üldsuse hulgas;
11. nõuab naiste ja meeste seaduse ees võrdset kohtlemist Djiboutis ja tuletab ametivõimudele meelde, et riik on ühinenud konventsiooniga naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta;
12. peab kiiduväärseks Djibouti valitsuse sekkumist naiste suguelundite moonutamise ulatuslikult levinud tava vastu, kuid sooviks näha suuremaid edusamme;
13. kutsub ametivõime üles andma vabauhendustele juurdepääs Obocki, Tadjourali ja Dikhili piirkondadele;
14. palub tsiviil- ja sõjaväevõimudel olla riigi põhjaosas toimuvate politsei- ja sõjaväeoperatsioonide ajal võimalikult vaoshoitud ning eelkõige mitte kasutada vägivalda tsiviilelanike vastu ega kasutada neid kilbina sõjaväelaagrite ümber;
15. kinnitab oma tahet jälgida tähelepanelikult olukorda Djiboutis ning võtta piiravaid meetmeid, juhul kui rikutakse Cotonou lepingut (2000) ja eriti selle artikleid 8 ja 9; palub ka komisjonil olukorda Djiboutis tähelepanelikult jälgida;
16. nõuab tungivalt, et Euroopa välisteenistus, komisjon ja nende partnerid töötaksid koos Djiboutiga pikaajalise poliitilise reformi valdkonnas, mida peaksid eriti soodustama juba olemas olevad tugevad sidemed, arvestades, et Djibouti on olnud juhtiv jõud võitluses piirkonnas levinud terrorismi ja piraatluse vastu, andnud loa sõjaväebaasi rajamiseks ja aitab kaasa piirkonna stabiilsuse säilitamisele;
17. kutsub komisjoni üles andma suuremat toetust sõltumatutele organisatsioonidele ja kodanikuühiskonnale, eelkõige kuulutades võimalikult kiiresti välja hanke demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi raames;
18. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Djibouti valitsusele, Aafrika Liidu institutsioonidele, Valitsustevahelisele Arenguametile, Araabia Riikide Liigale, Islami Koostöö Organisatsioonile, komisjoni asepresidendile ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ELi liikmesriikidele ning AKV–ELi parlamentaarse ühisassamblee kaasesimeestele.